

STÁTNÍ DIVADLO V OSTRAVĚ,
nositel Řádu práce
čínohra Petra Bezruče
vyznamenaná Za zásluhy o výstavbu

Sezóna 1980/1981

VLADISLAV VANČURA

ROZMARNÉ LÉTO

Dramatizace	Evžen Sokolovský
Režie	Pavel Palouš
Výprava	Otakar Schindler j. h.
Představení řídí	Ludmila Naarová
Text sleduje	Marta Veselá

O s o b y

O b s a z e n í

Kouzelník Arnoštek	Otakar Prajzner
Anna	Ivana Kaslová
Antonín Důra	Milan Sova
Kateřina Důrová	Alena Tománková
Major Hugo	Bohuslav Čvančara
Abbé Roch	Milan Šulc
Strážník	Jaroslav Fukala
Dědeček	
1. dáma	Blanka Meierová
2. dáma	Věra Janků

PREMIÉRA 12. ZÁŘÍ 1980

NA SCÉNĚ PETRA BEZRUČE V DK VÍTKOVIC

VANČURA – A HUMOR?

Narodil se roku 1891 v Háji u Opavy, popraven byl nacisty roku 1942. Doba mezi těmito dvěma body patří životu a tvorbě lékaře a umělce Vladislava Vančury. Pro většinu našich mladých návštěvníků patří jeho jméno v seznamu povinné školní četby pravděpodobně na nižší příčku: není lehké se začíst do jeho knih, přijít na chuť typickému Vančurovu jazyku. Ale je to možné, a stojí to za to, a právě naší inscenací bychom se chtěli pokusit o to, ukázat Vančuru z trochu jiné stránky, než představují vážná díla typu Pekař Jan Marhoul, Pole orná a válečná, Markéta Lazarová či Obrazy z dějin národa českého, nabídnout možnou cestu k lepšímu pochopení tohoto autora.

Vančura se sice narodil u Opavy, ale vyrůstal v Davli, na břehu Vltavy, řeky, která pro něj jako člověka i spisovatele znamenala hrozně moc. Po letech „devatera omylů a devatera řemesel“ a po ukončení studia medicíny se usadil se svou ženou, také lékařkou, opět u řeky, na Zbraslavi při soutoku Vltavy a Berounky. Vančura začal psát poměrně pozdě, v době, kdy už dosáhl rozvážnosti a relativně ustáleného názoru na umění. Vedle prvních pokusů o povídky se od počátku dvacátých let věnoval esejistické a kritické práci v časopisech (především České slovo, Červen, Národní osvobození, Kmen, Nové Rusko atd.). Vančurovy ambice zasahovaly vícero uměleckých oblastí, a tak začínal vlastně jako výtvarný kritik. Brzy se zaměřil i na divadlo a mladé umění filmové. Patřil k výrazným postavám mladé české avantgardy, spolu s Devětisilem propagoval myšlenky proletářské kultury, stal se komunistou.

Miloval renesanci, Rabelaise, Cervanta, Shakespeara, miloval život, jeho plnost a košatost, a v jeho zájmu se snažil svým dílem působit na společnost, na své bližní. Ve své všestrannosti zasahoval do kulturního dění první republiky jako tvůrce, kritik a teoretik, jako organizátor. Po prvních povídkách (sbírka Amazonský proud, 1923) vydává v roce 1924 Pekaře Jana Marhoulu, v roce 1926 Pole orná a válečná a Roz-

marné léto. Postupně přibývají díla Hrdelní pře, Dobrá míra, Markéta Lazarová, Útěk do Budína, Luk královny Dorotky, Konec starých časů, Tři řeky, Rodina Horvatova, a konečně v roce 1939 vydané Obrazy z dějin národa českého, Vančura je také autorem půvabné knížky pro děti Kubula a Kuba Kubikula, dramatizací a vlastních divadelních her — Učitel a žák a Nemocná dívka (uvedené poprvé v Osvobozeném divadle), Alchymista, Jezero Ukereve, Josefina. Do jeho filmařské tvůrčí činnosti patří díla Na sluneční straně a Před maturitou.

Do české literatury vstoupil tedy Vančura jako už vzrálý autor. Přišel se stylem, který se setkal a dodnes vlastně setkává se zcela rozporným hodnocením čtenářů: na jedné straně působí naprosto nesrozumitelně, těžkopádně a nezáživně, na druhé straně opájí básnickými obrazy, důslednou stylizací a čistotou své češtiny, znovu a znovu šokuje neotřelostí a překvapivými spojeními. Je třeba si zvykat na jeho zastaralý a knižní slovník, na neobvyklý slovosled, jiné významy, rytmus a zvukovou barevnost. A kdo to dokáže, o to snadněji objeví i Vančurův humor. Neboť jakkoli vážně se tváří až patetický styl autora, nezapře velký dar humoru člověka. Humoristický román Rozmarné léto byl napsán také typickým Vančurovým stylem, vznešenými větami a nezvyklými slovíčky. Ale vypráví příběh zcela obyčejný, vypráví o všedních věcech — a toto spojení dává vzniknout komickému účinku, parodii, demaskuje a zesměšňuje. Zároveň se však i dobrácky usmívá a přitakává — dobré pohodě, dobré míře, přirozenému řádu života, přátelství a fantazii.

Vančura snad patří k méně čteným autorům moderní české literatury, ale rozhodně to není nedostatek jeho stylu apod. Chce to jen najít k němu cestu. Potvrdili to naši přední filmoví tvůrci úspěšným převedením Vančurových děl Markéta Lazarová a Rozmarné léto, pokoušíme se o to i my dramatizací tohoto úsměvného románu...

VLADISLAV VANČURA:

O HUMORU

...humor nespočívá ve vnějšku, to jest v popisu směšných figur a situací, ale je to určitý způsob básnického nazírání... Humor je stanovisko básníků, již shovívavě (třeba s nadávkou) strojí statečnost, vychytralost, hněv, všechny hříchy a všechny ohavné i krásné vlastnosti. Humor není smáti se, ale lépe věděti.

O DIVADLE

Divadlo není osvětový ústav ani muzeum. Je živým dějištěm básně, a tu, aby jeho činnost byla vskutku tvořivá a neopakovala jen jakýsi úspěšný tvar, je mu třeba pokusných scén, odpovídajících vědecké laboratoři.

Každé nové představení je experiment, a pokud jím není, je zhola zbytečné.

...Hned od prvních dnů, co jsme na sklonku léta přišli na Zbraslav, jsme se chodili koupat do řeky, do Vltavy. V té první době jsme poznali Antonína Šůru, místního plavčího, který vedl dvě plovárny. Na zbraslavském břehu to byla malá plovoucí plovárnička s několika kabinami, dvěma bazénky a s dvojími schůdky do volné řeky. Tato plovárna patřila Zbraslavskému lázeňskému klubu. Vstupné bylo dvě nebo tři koruny — „aby tam nenalezla verbež“, jak se dal slyšet jeden patricijský člen klubu. Na druhém břehu, na Závisti, si postavil Šůra svou vlastní, skromnější lidovou plovárnu. K Šůrovi se chodilo za korunu nebo celá rodina za dvě, ale většinou spíš zadarmo. Šůra totiž musil být více na plovárně klubu, a mimoto k většině návštěvníků své plovárničky měl přátelské vztahy, a tak mu skoro nikdo neplatil; Šůra to vlastně ani nevymáhal, ledaže měl moc pokaženou náladu; to začal hubovat, vyčítat a vybírat vstupné...

V Rozmarném létě je plno veselí; je tu Zbraslav, plovárnička Lázeňského klubu s plavčím mistrem Šůrou, a hlavně tu jsou nálady krásných jarních dnů a letních dopolední, kdy se na ještě prázdné plovárně slunili a klábosili Vančura, Hugo Marek, právník Šimanovský a Antonín Šůra; paní Šůrová byla tehdy ještě zdravá, baculatá porodní babička. Se Šůrou se věčně šcorpila, trochu lázeňským hostům pro vyražení, trochu doopravdy. Záletnost paní Kateřiny je v knize docela přibásněna — o té ve skutečnosti nepadla nikdy ani zmínka, zatímco Šůra často slyšel špičky — nevím do jaké míry oprávněné — o svých mimomanželských galantních sklonech, ale uměl své paničce s gustem a šťavnatě odpovídat...

(Z knihy Ludmily Vančurové
Dvacet šest krásných let)

Vedoucí technického provozu	Ing. Ivan Bílek
Jevištní mistr	Josef Drda
Mistr osvětlení	Jaroslav Řezáč
Vedoucí elektroakustiky	Bohuslav Fischer
Vedoucí rekvizitárny	Eva Wiesnerová
Vedoucí garderobiér	Zdeněk Slíva
Vedoucí dekoračních dílen	Přemysl Kirschner
Vedoucí krejčovny	Marcela Vítková

Vydalo Státní divadlo v Ostravě, nositel Řádu práce,
činohra Petra Bezruče, vyznamenaná Za zásluhy
o výstavbu

Program připravila dramaturgyně Alena Beránková
Výtvarná spolupráce Marta Roszkopfová

Vytiskly Moravské tiskařské závody, n. p., provoz 21,
Novinářská 7, Ostrava 1

Veškerá práva k provozování tohoto díla zastupuje
DILIA Praha

Cena 2,- Kčs

U

V

W

X

Y

Z

A

B

VLADISLAV VARNČIČKA

